

Cepljenje proti steklini in obravnava oseb v antirabičnih ambulantah v letu 2024

- PRELIMINARNO POROČILO -

Program cepljenja in zaščite z zdravili opredeljuje obvezno predekspozicijsko cepljenje proti steklini za vse osebe, ki so pri svojem delu ali praktičnem pouku izpostavljene okužbi z virusom stekline. Poekspozicijsko cepljenje je obvezno za vse osebe, ki so bile izpostavljene okužbi z virusom stekline, in sicer:

- za osebo, ki jo je ugriznila ali kako drugače ranila stekla divja ali domača žival (potrjena izpostavitve virusu stekline);
- za osebo, ki jo je poškodovala žival, ki je bila sumljiva na steklino in je ni mogoče imeti pod veterinarsko kontrolo (npr. poškodba se je zgodila v endemski državi, žival, ki je povzročila poškodbo, je nelegalno uvožena iz endemske države ali je bila nedavno v endemski državi, ...);
- za osebo, ki jo je ugriznil pes ali mačka, sumljiva na steklino, ki v 10 dneh po ugrizu pokaže znake stekline, pogine, je ubita ali se izgubi ter osebo, ki jo je poškodovala druga žival, sumljiva na steklino, ki v 20 dneh po ugrizu pokaže znake stekline, pogine, je ubita ali se izgubi;
- za osebo, ki je bila v negotovem stiku z netopirji/ direktnem stiku z netopirjevo slino ali živčnim tkivom;
- za osebo, ki je bila v stiku z vsebino (tekočino) vabe za cepljenje lisic;
- v primeru drugih indikacij po presoji zdravnika v antirabični ambulanti.

Zdravstveno varstvo pred steklino izvajajo specializirane ambulante območnih enot NIJZ v skladu z nacionalnimi priporočili.

1. PREDEKSPOZICIJSKO CEPLJENJE

Tabela 1: Število predekspozicijsko cepljenih proti steklini, Slovenija, 2024

REGIJA	BAZIČNO	REVAKINACIJA
Celje	56	0
Nova Gorica	2	0
Koper	12	0
Kranj	42	0
Ljubljana	176	0
Maribor	102	0
Murska Sobota	6	0
Novo mesto	62	0
Ravne	3	0
SLOVENIJA	461	0

Tabela 2: Predekspozicijsko cepljeni proti steklini, po kategoriji izpostavljenosti, Slovenija, 2024

RAZLOG ZA CEPLJENJE	BAZIČNO	REVAKINACIJA
Izpostavljenost pri delu	21	0
Potniki	373	0
Ostali	67	0
SKUPAJ	461	0

2. POEKSPOZICIJSKO CEPLJENJE

Tabela 3: Število obravnavanih in število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, 2015 – 2024

LETO	ŠTEVILO OBRAVNAVANIH	ŠTEVILO CEPLJENIH	DELEŽ CEPLJENIH (%)
2015	2515	768	30,5
2016	2499	704	28,2
2017	1435	189	13,2
2018	1057	146	13,8
2019	943	151	16,0
2020	367	61	16,6
2021	290	30	10,3
2022	284	50	17,6
2023	321	90	28,0
2024	275	95	34,5

Tabela 4: Število obravnavanih in število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po regijah, Slovenija, 2024

REGIJA	ŠT. OBRAVNAVANIH OSEB	ŠTEVILO CEPLJENIH OSEB		
		cepljeni	popolno cepljeni	prekinili cepljenje
Celje	26	9	9	0
Nova Gorica	3	2	2	0
Koper	39	10	10	0
Kranj	32	7	7	0
Ljubljana	65	49	49	0
Maribor	34	7	7	0
Murska Sobota	38	3	3	0
Novo mesto	22	6	4	2
Ravne	16	2	2	0
SLOVENIJA	275	95	93	2

Tabela 5: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini po regijah, Slovenija, 2015 – 2024

REGIJA	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Celje	171	128	17	17	13	3	5	7	8	9
Nova Gorica	21	18	6	16	3	0	0	0	3	2
Koper	43	64	13	14	21	1	2	2	9	10
Kranj	51	74	23	14	13	5	2	8	6	7
Ljubljana	160	482	81	45	54	26	11	26	49	49
Maribor	136	133	21	27	20	21	6	2	10	7
Murska Sobota	49	33	9	5	12	1	3	1	0	3
Novo mesto	95	86	15	16	9	4	1	4	4	6
Ravne	42	9	4	4	6	0	0	0	1	2

Tabela 6: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po spolu, Slovenija, 2024

REGIJA	SKUPAJ	MOŠKI	ŽENSKE
Celje	9	2	7
Nova Gorica	2	2	0
Koper	10	5	5
Kranj	7	2	5
Ljubljana	49	23	26
Maribor	7	2	5
Murska Sobota	3	2	1
Novo mesto	6	4	2
Ravne	2	1	1
SLOVENIJA	95	43	52

Tabela 7: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po starosti, Slovenija, 2024

REGIJA	0-6	7-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	≥ 60
Celje	0	0	2	0	2	3	0	2	0
Nova Gorica	0	0	1	0	0	0	0	1	0
Koper	0	0	1	0	2	1	3	2	1
Kranj	0	2	1	0	0	1	1	1	1
Ljubljana	4	1	1	2	18	8	3	8	4
Maribor	0	1	2	0	2	1	1	2	0
Murska Sobota	0	0	0	0	3	0	0	0	0
Novo mesto	0	0	0	1	2	1	2	0	0
Ravne	0	0	0	0	1	0	0	1	0
SLOVENIJA	4	4	6	3	30	15	10	17	6

Tabela 8: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po načinu izpostavljenosti, Slovenija, 2024

REGIJA	I. kategorija	II. kategorija	III. kategorija
Celje	0	1	8
Nova Gorica	0	0	2
Koper	1	7	2
Kranj	0	1	6
Ljubljana	7	7	35
Maribor	0	0	7
Murska Sobota	0	0	3
Novo mesto	0	0	6
Ravne	0	0	2
SLOVENIJA	8	16	71

- I. kategorija: dotik ali krmljenje živali, lizanje nepoškodovane kože; dotik vabe s cepivom (za cepljenje lisic) z roko, na kateri je koža nepoškodovana; dotik živali, ki je pojedla vabo s cepivom ali ampulo s cepivom ali taka žival polize človeka po nepoškodovani koži;
- II. kategorija: rahel ugriz nepokrite kože; manjše praske ali odrgnine, ki ne krvavijo; ugrizi, praske glodalcev in primatov; dotik tekočine cepiva v poškodovani vabi (za cepljenje lisic) z roko, na kateri je koža poškodovana; žival, ki je pojedla vabo s cepivom ali ampulo s cepivom polize človeka po poškodovani koži;
- III. kategorija: ugrizi ali praske skozi kožo; kontakt sluznice ali poškodovane kože s slino (npr. lizanje); ne izzvan ugriz primatov v glavo ali vrat v državah z visokim tveganjem; praske ali ugrizi netopirjev; kontaminacija sluznice ali sveže poškodbe na koži s tekočino cepiva iz poškodovane vabe (za cepljenje lisic); kontaminacija sluznice ali sveže poškodbe na koži s slino živali, ki je pojedla vabo s cepivom ali ampulo s cepivom;

Tabela 9: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, glede na vrsto živali, ki so osebo poškodovale, Slovenija, 2024

REGIJA	PES	MAČKA	DRUGE DOMAČE ŽIVALI	LISICA	GLODALCI	DRUGE ŽIVALI	STIK Z VABO ZA CEPLJENJE LISIC	NI PODATKA
Celje	6	1	0	0	0	2	0	0
Nova Gorica	2	0	0	0	0	0	0	0
Koper	4	2	0	0	0	4	0	0
Kranj	6	1	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	20	6	0	0	2	20	0	1
Maribor	3	2	0	0	0	2	0	0
Murska Sobota	1	0	0	0	0	2	0	0
Novo mesto	1	1	0	2	0	2	0	0
Ravne	0	0	0	0	0	2	0	0
SLOVENIJA	43	13	0	2	2	34	0	1

3. SEROPROFILAKSA PROTI STEKLINI

Tabela 10: Število oseb, ki so prejele zaščito z imunoglobulini proti steklini, Slovenija, 2024

REGIJA	ZAŠČITA Z IMUNOGLOBULINI PROTI STEKLINI
Celje	2
Nova Gorica	0
Koper	6
Kranj	2
Ljubljana	16
Maribor	1
Murska Sobota	2
Novo mesto	2
Ravne	0
SLOVENIJA	31

4. ZAKLJUČEK

V letu 2016 se je Slovenija proglasila za državo, prosto stekline. O tem smo obvestili strokovno javnost in dali navodila, v katerih primerih osebe, ki so jih poškodovala živali, napotiti v antirabično ambulanto. Posledično se je v zadnjih letih število obravnav v antirabičnih ambulantah in s tem tudi število poekspozicijsko cepljenih oseb zmanjšalo. Dodatno pa je zaradi epidemije covid-19 v Sloveniji prišlo še do dodatnega zmanjšanja v številu antirabičnih obravnav, kar je najverjetneje odraz omejitev gibanja in mednarodnih potovanj zaradi same epidemije. Poleg tega je veterinarska služba tudi prenehala s peroralnim cepljenjem lisic proti steklini.

Naloga zdravstvene službe je tudi pravočasno cepljenje oseb v primeru indikacije. Zato je nujno vzdrževati dobro povezavo med območnimi enotami NIJZ, kjer delujejo specializirane antirabične ambulante in območno veterinarsko službo.

Pričakujemo, da bo veterinarska služba tudi v bodoče pravilno in hitro ukrepala v primeru stekle ali na steklino sumljive živali ter dobro sodelovala z zdravstveno službo območnih enot NIJZ.